

Το καλοκαίρι του 1381, ο ιερέας John Ball, απευθυνόμενος στους εξεγερμένους Άγγλους, αναφώνησε: «Όταν ο Αδάμ έσκαβε και η Εύα έγνεθε, ποιος ήταν τότε ο ευγενής», καταφέροντας με αυτό το σύνθημα να σημαδέψει τόσο την αιματηρή εκείνη εξέγερση όσο και πολλές άλλες μετέπειτα, εφόσον κατέστη ένα από τα πιο δημοφιλή στην ιστορία των εξεγέρσεων και των κοινωνικών κινήματων. Κάθε συλλογική κινητοποίηση, όπως η παραπάνω, που μετουσιώνεται σε ιστορικό γεγονός, είναι ικανή να αναδείξει μορφές αμφισβήτησης και μηχανισμούς αντίστασης ενάντια σε εδραιωμένες πρακτικές, θεσμούς και αξίες μιας δεδομένης κοινωνίας σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Η σκηνή κορύφωσης του εξεγερτικού δράματος συνιστά παράγωγο μιας μακρόχρονης διαδικασίας εντός της οποίας κυοφορούνται προσδοκίες για την αλλαγή μιας κατάστασης, η οποία εξαιτίας μιας σειράς παραγόντων, όπως η όξυνση των οικονομικών διαφορών, η κοινωνική έκπτωση και δυσαρμονία, η στέρηση αγαθών ή και δικαιωμάτων, λογίζεται από μια ομάδα ή ομάδες ανθρώπων ως άδικη.

Ως εκ τούτου, μικροί και μεγάλοι κύκλοι διαμαρτυρίας κατά προνομιούχων κυρίαρχων ομάδων ή θεσμών στην ευρωπαϊκή ιστορία, καθώς και μεμονωμένες στρατηγικές «καθημερινής αντίστασης» παρείχαν το πλαίσιο πολυδιάστατων ιστορικών αναγνώσεων και αναλύσεων, πέραν της πολιτικής τους σημασίας. Με τον τρόπο αυτό, μαρτυρούνται τα ποικίλα κίνητρα, οι λογικές και οι προθέσεις ικανοποίησης μιας εντεινόμενης ανάγκης για αλλαγή, που όταν διεκδικούνταν μαζικά, μπορούσε να οδηγήσει σε μεγάλες επαναστάσεις, όπως αυτές που σημάδεψαν τον μακρύ 19ο αιώνα.

Στο δεύτερο τεύχος του, το *Mos Historicus: Κριτική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκής Ιστορίας* δέχεται άρθρα που άπτονται της θεματικής των επαναστάσεων, των εξεγέρσεων, των διαμαρτυριών και των κοινωνικών κινήματων, αλλά και κάθε μορφής πρόκλησης και αμφισβήτησης της καθεστηκυίας τάξης, ακόμη και αν αυτή δεν επέφερε

την ανατροπή της. Η αναζήτηση τέτοιων περιπτώσεων προσφέρεται, επίσης, για την κατανόηση του σύγχρονου κόσμου, καθώς αρκετά δικαιώματα δεν είναι κεκτημένα για ορισμένες κοινωνικές ομάδες ή και κοινωνίες, ενώ συχνά καταστρατηγούνται εκεί όπου υπάρχει ένα θεσπισμένο πλαίσιο προστασίας τους, εντεινόντας εν τέλει τον αγώνα για αυθπαρξία, ειρήνη και ελευθερία.

Ενδεικτικά, ως θεματικοί άξονες προτείνονται οι παρακάτω τομείς:

- ιστοριογραφικές και εννοιολογικές προσεγγίσεις, μεθοδολογίες
- ιδεολογίες, εναλλακτικές κοινωνικές πραγματικότητες, ουτοπίες
- σκοποί, αιτίες, κίνητρα (οικονομικά, πολιτικά, κοινωνικά κ.ά.)
- στρατηγικές συλλογικής και ατομικής δράσης, οργάνωση και δομή
- ταυτότητες και χαρακτηριστικά, καταγωγή, φύλο, ηλικία, κοινωνικές φυσιολογίες
- προπαγάνδα, δημόσιος λόγος, λεξιλόγιο διαμαρτυρίας, κοινή γνώμη
- αναπαραστάσεις, συμβολισμοί, τελετουργίες
- διαμόρφωση κοινής γνώμης και διαχείριση ιστορικής μνήμης, κοινωνικός αντίκτυπος
- χώροι κοινωνικοποίησης, χρήση δημόσιου χώρου
- μηχανισμοί καταστολής, δυνάμεις αντίστασης, συλλογική και εξουσιαστική βία

Στόχο του τεύχους συνιστά η ανάδειξη νέων προσεγγίσεων των επαναστάσεων, εξεγέρσεων, κοινωνικών κινήματων και διαμαρτυριών στην Ιστορία της Ευρώπης από την Ύστερη Αρχαιότητα έως τη Σύγχρονη περίοδο. Τα άρθρα που θα φιλοξενηθούν θα πρέπει να εντάσσονται γεωγραφικά στον ευρωπαϊκό χώρο, εκτός της βαλκανικής χερσονήσου, ενώ δεκτές θα γίνουν οι συγκριτικές προσεγγίσεις και όσες θα αφορούν την παγκόσμια ιστορία με επίκεντρο την Ευρώπη.

— Η αξιολόγηση των υποβαλλόμενων άρθρων θα γίνει με την μέθοδο τυφλής αξιολόγησης (blind review) από την Επιστημονική Επιτροπή. Η έκταση των άρθρων θα πρέπει να είναι μεταξύ 5.000 και 8.000 λέξεων, εκτός βιβλιογραφίας, και παρατηρημάτων. Οδηγίες για τη συγγραφή και για τον τύπο των σημειώσεων/βιβλιογραφίας: <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/mhist/about/submissions>.

— Τα άρθρα θα πρέπει να σταλούν ηλεκτρονικά στο MoSHistoricus@arch.uoa.gr

Προθεσμία υποβολής άρθρων: μέχρι την 30η Σεπτεμβρίου 2023

Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών,
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

